

Tværkommunale fora for vandløb og kyster

Indhold

Lovgrundlag for klimatilpasning	1
Nuværende governance for klimatilpasning	1
Henrik Høegh-udvalget: Tværkommunale fora for vandløb.....	2
KL's forslag: Tværkommunalt forum for vandløb.....	3
KL's forslag: Tværkommunalt forum for kyster	5
Justeret governance for klimatilpasning i forhold til kyst og vandløb.....	6
Skybrud og grundvand.....	7
BILAG: kort over tværkommunale plan-samarbejder i vandløbsoplande. .	8
BILAG: Eksempler på frivillige tværkommunale plan-samarbejder i vandløbsoplande	9

Dato: 25. juni 2020

Sags ID: SAG-2020-01706
Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 21

Lovgrundlag for klimatilpasning

Der er ikke en samlet lov for klimatilpasning, som kommunerne i dag i stedet for håndterer efter forskellige særlove.

Udpegnning af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, sker i kommuneplanen jf. oversvømmelsesloven og planloven. Forebyggelse af oversvømmelse eller erosion fra vandløb henholdsvis kyster reguleres af vandløbslov og kystbeskyttelseslov, i byområder reguleres vandafledning med afsæt i miljøbeskyttelsesloven. Kommunerne er ene myndighed på alle områder, og har i nogle tilfælde også en rolle som projektejer.

Nuværende governance for klimatilpasning

Der er ikke en fælles governance for klimatilpasning. Styringen afhænger både af mediet (hvilken type vand er der tale om) og om beliggenheden (by eller land).

Oprindeligt har initiativet til sikring ligget hos den enkelte ejer af fast ejendom: Sådan er det stadig i forhold til grundvand, kyst og vandløb. Loven har skullet sikre, at individuelle initiativer ikke resulterede i skade hos andre. Regelgrundlaget indeholder bestemmelser om fælles projekter (f.eks. digelag) og om betaling mellem interesserede (nytteprincippet). Kommunerne er ene myndighed.

I byområderne har spildevandsselskaberne overtaget initiativet til sikring i forhold til regnvand. Regnvand har praktisk kunnet afledes gennem fælles kloak for de områder, hvor kloak er etableret. Derved afledes spildevand inklusive tagvand mm. fra de enkelte ejendomme i samme system som vejafvanding. Vandafledningen gennem kunstige rørsystemer har skabt

efterspørgsel på dimensionskrav, som igen er omsat til et serviceniveau for regnvand på terræn. Regelgrundlaget indeholder bl.a. bestemmelser om betaling mellem interesserede, her indgår to principper: Fælles betaling og Særbidrag (særligt snavset vand betaler ekstra til renseanlægget, mens vejvand ikke betaler for renseanlæg (jf. nylig landsretsdom)). Kommunerne er ene myndighed.

Denne governance har fungeret i en årrække, om end der er uløste problemer. Et eksempel på sammenstød mellem de to regelsæt er drænvand (vandløbslov), der afledes til spildevandssystemer (miljøbeskyttelseslov).

De stigende problemer med oversvømmelse og erosion kalder på større indsats. Dele heraf må ske på tværs af kendte administrative grænser.

KL foreslår derfor med inspiration fra Henrik Høegh-udvalget, at der lovfæstes to tværkommunale fora for henholdsvis vandløb og kyster.

Henrik Høegh-udvalget: Tværkommunale fora for vandløb

Ekspertudvalget for ændret vandløbsforvaltning leverede i 2017 en række anbefalinger. Udvalget indleder sin opsummering¹ med at anbefale lovpligtige tværkommunale fora, der skal udarbejde helhedsplaner for samlede vandløbssystemer.

Anbefalingen om helhedsplanlægning er konkretiseret og uddybet senere i rapporten². Her fremgår bl.a. følgende opgaver:

- Kommuner, der deler vandløbssystemer, skal i fællesskab lokalisere de vandløbssystemer, der er klimafølsomme, og kortlægge, hvilke særlige hensyn (afvanding, klimatilpasning, natur- og miljø), der findes hvor i systemerne.
- På baggrund af kortlægningen udarbejdes scenarier for forskellige løsningsmodeller med tilhørende konsekvensvurderinger, fx vandparkeringspladser, bedre afvanding og lignende, samt områder, hvor naturen kan styrkes – såkaldte naturhotspots.
- Udvalget anbefaler at etablere et lovpligtigt tværkommunalt forum, som organisatorisk skal understøtte arbejdet med helhedsplanlægning.
- De af det tværkommunale forum udarbejdede helhedsplaner pålægger ikke de deltagende kommuner en handlepligt. Derimod medfører det en pligt til at høre det tværkommunale forum om planlagte indsatser af betydning for det samlede vandløbssystem. Kommunerne skal planlægge indsatser under inddragelse og hensyntagen til helhedsplanerne. Det er fortsat kommunen, der gennemfører de konkrete indsatser og fastlægger og foretager vedligeholdelsen i deres dele af vandløbssystemerne.

Dato: 25. juni 2020

Sags ID: SAG-2020-01706
Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 21

¹ [Ekspertudvalgets rapport](#) s. 5,

² Ekspertudvalgets rapport s. 10-11

Det tværkommunale forum er et forum for dialog mellem de berørte kommunalbestyrelser. Dialogen understøttes af en kortlægning³. I dialogen indgår drøftelse af scenarier for fremtidig forvaltning af vandløbet og - for etablering af afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse (og evt. erosion).

KL's forslag: Tværkommunalt forum for vandløb

KL tager udgangspunkt i Henrik Høegh-udvalgets forslag, hvor governance udøves af kommunalbestyrelserne. De forpligtes til dialog og til at samarbejde om problembeskrivelse af oversvømmelsesfare m.m. i det fælles vandløbssystem. Dialogen fører til en fælles forståelse af problemerne og til et videre samarbejde om scenarier for løsninger på problemerne.

KL foreslår:

- Kommunerne opretter tværkommunale fora for vandløb inden for de nationale afgrænsninger af "Hovedvandoplande".
- De tværkommunale fora varetager følgende opgaver:
 1. VOS (vandoplandsstyregruppe for vandplanernes vådområdeindsats). Denne opgave løses i dag tværkommunalt.
 2. Koordinering på tværs af kommunegrænser af kommuneplanernes udpegninger af områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion. Andre afgrænsninger af samme karakter koordineres tværkommunalt i f.eks. Det Grønne Danmarkskort.
 3. Vurdering af tværkommunale påvirkninger af forslag til ændrede regulativer eller vandløbsreguleringer, resultatet af vurderingen leveres som hørings svar til sagen.
 4. Etablering af en følgegruppe til rådgivning af kommunerne om beskyttelse af de udpegede områder. Kommunerne har erfaring dermed i arbejdet med vandområdeplanerne.
 5. Opstilling af scenarier for beskyttelse af de udpegede områder. Flere kommuner har afprøvet sådant samarbejde⁴, som forudsætter adgang til en vandløbsmodel opstillet i det aktuelle opland.
 6. Prioritering af indsatser med udgangspunkt i scenarierne⁴.
 7. Opgave 4 til 6 udmøntes i en tværkommunal sektorplan.
- Den enkelte kommune varetager følgende opgaver (i samarbejde med nabokommuner hvor det er relevant):
 - a) Afsøgning af finansieringsmuligheder til at gennemføre prioriterede indsatser (nytteprincip, statslige puljer og andet).

³ Kommunerne i Gudenåens opland har netop igangsat en sådan kortlægning. Den er organiseret i kommunernes Gudenåkomite, hvori de har samarbejdet i årtier. En række andre store og mindre samarbejder er samlet i et bilag: "Eksempler på frivillige Tværkommunale samarbejder om vandløb".

⁴ Nyt flersidigt eksempel er Ryå-samarbejdet mellem Brønderslev Kommune, Jammerbugt Kommune og Limfjordsrådet. Andre eksempler er vist på kortbilag over tværkommunal helhedsplanlægning i vandløbsoplande.

- b) Gennemføre indsatser i det omfang der kan findes eller fremtvinges finansiering.

Fælles fokusering på udpegede området og individuel finansiering er centrale elementer i denne model.

Fælles fokusering

Kommunerne tager afsæt i kommuneplanerne, hvor der er udpeget områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion. Derved får man en fælles reference kommunerne imellem, samtidig får kommunerne grundlag for at afvise diskussion om andre områder, som interessenter måtte bringe ind i arbejdet gennem vandrådene.

Individuel finansiering

Den enkelte kommune bidrager økonomisk til planarbejdet og til myndighedsafgørelser i egen kommune. Tilvejebringelse af plangrundlaget og selve indsatsen sker uden for det tværkommunale samarbejde. Plangrundlag i form af vandløbsmodeller leverer staten.

Projektering, etablering og drift af de anlæg, som findes nødvendige for beskyttelsen, betales efter nytteprincippet eller ved finansiering gennem puljemidler. KL foreslår, at indsatser med flersidige fordele bør støttes bl.a. gennem multifunktionel jordfordeling og udtag af lavbundslande.

Af disse principper følger, at den enkelt kommune gennemfører den nødvendige myndighedsbehandling herunder ekspropriation, uanset om indsatsen tilgodeser egne borgere eller borgere i nedstrøms kommune. Afsættet herfor er den etablerede fælles forståelse for behov og i sikkerhed for at finansieringen er på plads.

Helhedsplan for vandløbs-oplande

Helhedsplanlægningen fører frem til scenarier, som kommunalbestyrelserne prioriterer til udførelse i det omfang, der kan findes eller fremtvinges finansiering.

KL foreslår, at helhedsplanen indeholder tre elementer:

1. Definition af det vandløbsopland, som planen dækker. De berørte kommuner beslutter om de vil lave en helhedsplan for hovedvandoplandet eller for sammenhængende vandoplande hver for sig⁵.
2. Redegørelse for scenarier til beskyttelse af kommuneplanernes udpegede områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion.
3. Retningslinjer for
 - a. Afsøgning af finansieringsmuligheder til at gennemføre prioriterede indsatser.

⁵ Eksempelvis om de i hovedvandoplandet ved Esbjerg vil lave én samlet plan eller om de vil lave en plan for et sammenhængende opland til Varde Å, en plan for Kongeås opland, en for oplandet til Ribe Å osv.

- b. Gennemførelse af indsatser i det omfang der kan findes eller fremtvinges finansiering.
- c. Fordeling af projektansvar mellem de berørte kommuner, så hver af de prioriterede indsatser drives af en kommune på vegne af det tværkommunale forum.

Dato: 25. juni 2020

Sags ID: SAG-2020-01706
Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 21

Følgegruppe

Det enkelte vandoplandsfora nedsætter en følgegruppe der indeholder en interessebaseret og geografisk ligeværdig lokal repræsentation af de forskellige interessenter (som vandrådene). Denne vil typisk omfatte lodsejerrepræsentanter, dambrugsrepræsentanter, forsyningselskaber og grønne organisationer. Følgegruppen tjener som fast dialogpartner for det enkelte vandoplandsforum.

KL's forslag: Tværkommunalt forum for kyster

Miljø- og Fødevarerministeriets Kystanalyse anbefalede i 2016 helhedsorienteret kystbeskyttelse. Kystanalysen konstaterede: "at det som hovedregel er mest omkostningseffektivt at foretage erosionsbeskyttelse på længere kyststrækninger⁶."

KL har ved flere lejligheder efterlyst:

- incitamenter til at fremme projekter over længere kyststrækninger frem for individuelle projekter⁷.
- en strategisk prioritering af kyststrækningerne, og .. at definere sammenhængende områder, der skaber de bedste løsninger samfundsøkonomisk⁸.

KL har hilst Miljø- og Fødevarerministeriets arbejde med en ny landsdækkende analyse velkommen, denne "Statslige risikoanalyse og vejledning" kommer i 2021. I arbejdet indgår udpegning af "Hovedstrækninger på de danske kyster".

KL foreslår, at der dannes tværkommunale fora for kyster, som parallel til de tværkommunale fora for vandløb. Det tværkommunale forum er et forum for dialog mellem de berørte kommunalbestyrelser. Dialogen understøttes af den statslige risikoanalyse. I dialogen indgår drøftelse af scenarier for fremtidig forvaltning af kysten og - for etablering af afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse og erosion.

Flere steder i landet har kommunerne organiseret sig eller indgået aftale med staten om kystsikring. Tre eksempler:

- Gamle aftaler om kystsikring på de centrale dele af den jyske vestkyst er løbende fornyet,
- Køge Bugt Strandpark er forankret i et interessentskab Strandparken I/S, interessenter er beliggenhedskommunerne Hvidovre, Brøndby, Vallensbæk, Ishøj og Greve.

⁶ [Kystanalysen](#) s. 7-8

⁷ KL Høringssvar om ændringsforslag til kystbeskyttelseslov (12. oktober 2016), se evt. høringsportalen

⁸ KL Høringssvar til forslag til lov om ændring af lov om kystbeskyttelse m. fl. (19. januar 2018), se evt. høringsportalen

- Kommunerne på Sjællands Nordkyst samarbejder i "Nordkystens Fremtid", som arbejder med kystsikring på hele strækningen fra Hundested til Helsingør.

Denne frivillige tilgang kunne videreføres. Det er dog KL's vurdering, at en lovbestemt opgave om tværkommunale fora for vandløb bør følges op med en tilsvarende konstruktion omkring kysterne. Begge steder er vandets geografi adskilt fra de administrative grænser. Lovpligtige tværkommunale fora vil sikre, at et tværgående samarbejde løftes tilstrækkeligt i alle steder af landet både for vandløb og for kyster.

Det er endvidere KL's vurdering, at mange af de projekter, der skal sættes i gang, vil have brug for en bredere vifte af finansierings-muligheder. Der vil skulle dannes mange foreninger og lag af interessenter, som ønsker beskyttelse. Men ikke alle interessenter i et område, har muligheden for at rejse kapital til projekterne. Derfor bør der indføres nye muligheder for lånefinansiering.

KL vurderer tilsvarende, at der bør ses på reglerne for tvang. Mange velbegrundede og nødvendige projekter med opbakning fra et klart flertal er stødt på grund, fordi et meget aktivt mindretal har klaget og afvist at deltage i betalingen. KL antager, at værktøjer til at håndtere situationen findes i lovgivningen. Men KL har samtidig set eksempler på projekter, der er kørt fast i lovgivningen.

Justeret governance for klimatilpasning i forhold til kyst og vandløb

KL foreslår, at ansvaret for sikring af fast ejendom fortsat ligger hos den enkelte ejer når det gælder oversvømmelse eller erosion fra kyst eller vandløb. Udgangspunktet er, at ejerne vurderer risikoen for skade på deres ejendom og handler derefter. Stat og kommuner stiller information til rådighed for ejernes risikovurdering.

Mange steder strækker problemerne med oversvømmelse og erosion sig dog over mange ejendomme. Hertil kommer, at løsningsforslag ofte vil have betydning for andre ejendomme. Derfor er problemerne vanskelige at løse for den enkelte.

I de situationer vurderer KL det relevant at udarbejde tværkommunale sektorplaner for klimatilpasning relateret til kyst og vandløb. Sektorplanerne kaldes her helhedsplaner for "Hovedstrækninger på de danske kyster" og helhedsplaner for Hoved-vandoplande. Sektorplanerne anviser mulige løsningsforslag i form af "hård" beskyttelse⁹, naturlige processer¹⁰ eller tilbagetrækning¹¹. De berørte kommunalbestyrelser beslutter sektorplanernes afgrænsning under respekt for "vandets geografi", planerne må ikke adskille påvirkninger fra kyst og vandløb med betydning for samme areal. De berørte kommunalbestyrelser skal gennem en årrække udarbejde sektorplaner, der dækker hele Danmark.

Dato: 25. juni 2020

Sags ID: SAG-2020-01706
Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 21

⁹ Eksempelvis diger eller højvandsmure

¹⁰ Eksempelvis sandfodring eller vandparkering

¹¹ Eksempelvis opgave af dyrkning på lavbundslande eller nedrivning af huse

Kommunalbestyrelserne gennemfører sektorplanerne i det omfang, der kan skaffes finansiering dertil. Eventuel uenighed mellem kommunalbestyrelserne løses af ministeren, som det eksempelvis er muligt efter vandløbslovens § 79.

Skybrud og grundvand

KL foreslår, at oversvømmelse fra skybrud eller fra stigende grundvand ikke indgår i ovennævnte sektorplanlægning. Oversvømmelser direkte fra skybrud eller stigende grundvand rammer typisk lokalt, forebyggelse derfra løses naturligt lokalt i én kommune. Derfor er tværkommunal sektorplanlægning ikke nødvendig her.

Især skybrud kan dog få store afledte effekter, når vandet strømmer væk gennem vandløbene. Det kan være nødvendigt at beskrive tværkommunalt, og det forhold vil naturligt indgå i en helhedsplan for vandoplandet.

Skybrud eller stigende grundvand kan ramme et område i to nabo-kommuner. Når en udpegning af et sådant udsat område i kommuneplanen ender ved kommunegrænsen forventer KL, at de berørte kommuner i fællesskab udpeger et samlet område, der kan blive udsat for oversvømmelse.

Dato: 25. juni 2020

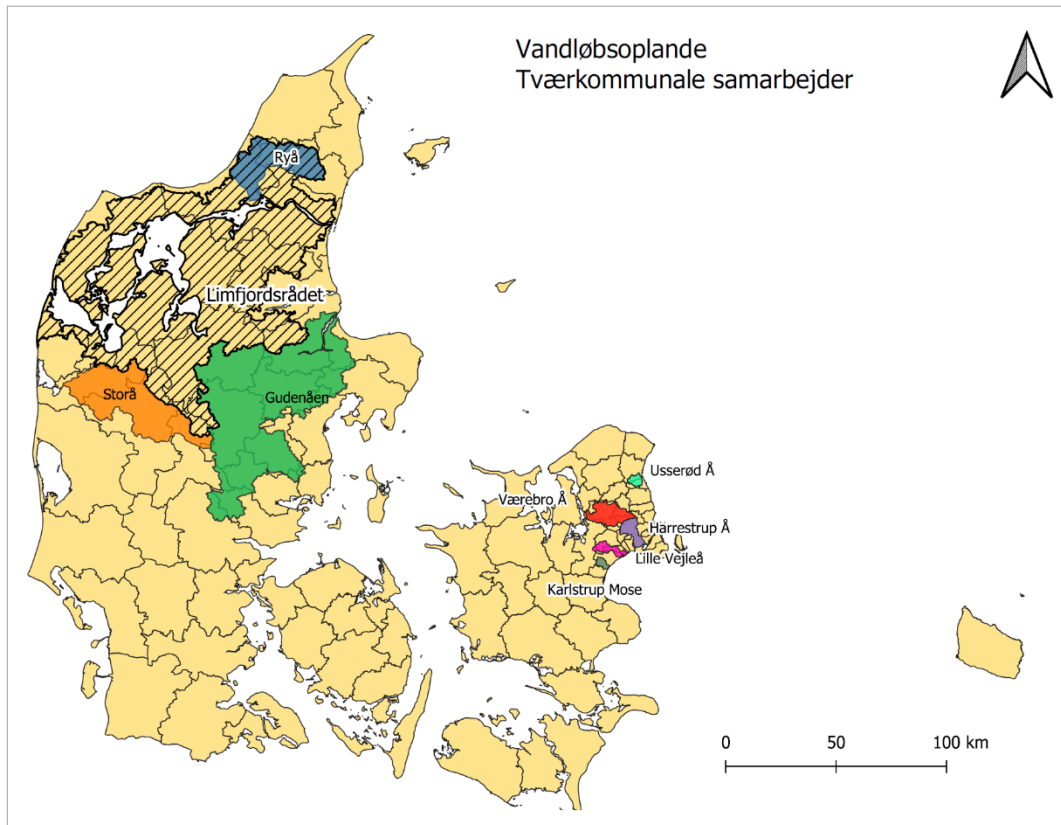
Sags ID: SAG-2020-01706
Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 21

BILAG:
kort over tværkommunale plan-samarbejder i vandløbsoplande.

Dato: 25. juni 2020

Sags ID: SAG-2020-01706
 Dok. ID: 2897856

E-mail: NPJ@kl.dk
 Direkte: 3370 3750

Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

www.kl.dk
 Side 8 af 21

Kortet viser otte tværkommunale samarbejder (fuldfarve) og et hovedvandopland (skraveret). Limfjordsrådet er tværkommunalt og støtter kommunale samarbejder med sekretariatshjælp.

BILAG:
Eksempler på frivillige tværkommunale plan-samarbejder i vandløbsoplande

Gudenå komiteen

Harrestrup Å

Karlstrup Mose

Limfjordsrådet

Lille Vejle Å

Ryå samarbejdet

Storå-samarbejdet

Usserød Å Samarbejdet

Værebrosamarbejdet

Gudenå komiteen	
Årsag:	Etableret i 1970'erne for at se på vandmiljøet. Bestod af amter og kommuner. Efter kommunalreformen blev samarbejdet reetableret i den form som det har i dag.
Parter:	7 af de 13 kommuner i oplandet, dem med de største arealandel: Randers -, Viborg -, Favrskov -, Silkeborg -, Skanderborg -, Horsens - og Hedensted Kommuner Systemet deles af Silkeborgsøerne.
Oversvømmelser:	Har ikke hidtil været et fokuspunkt, men er på vej til at blive det.
Vandløbssystemet	Udspringer nordvest for Tørring og løber mod Randers Fjord, gennem bl.a. Silkeborg, Bjerringbro, Langå og Randers.
Formål:	<p>En politisk komite, der koordinerer indsatserne for et bedre vandmiljø og de rekreative interesser på tværs af Gudenå-systemet. Varetager bl.a. opgaverne med vandoplandsplanen og Vandrådet for Randers Fjord. Gudenåkomiteen fungerer derfor som vandoplandsstyregruppe (VOS). Komiteen administrerer ligeledes en tilladelsesordning for udlejningsvirksomhed omkring sejlads på Gudenåsystemet. Komiteen samarbejder med større interesseorganisationer i oplandet, specielt landbruget.</p> <p>Gudenåkomiteen har med undtagelse af VOS-spørgsmål ikke magt til at beslutte noget på vegne af medlemskommunerne, men drøfter politiske spørgsmål der har interesse for det samlede opland som derefter kan bringes op i de respektive kommuners udvalg.</p> <p>Turisme og udvikling behandles i Gudenåsamarbejdet, der er en anden organisation.</p>
Organisering:	<p>1 politisk medlem fra hver kommune – typisk formanden for det tekniske udvalg</p> <p>Embedsmandgruppe, med de 7 fagchefer der efter behov suppleres med medarbejdere.</p> <p>Der er et godt samarbejde og mødes 3-4 gange om året. Der tages administrative beslutninger</p> <p>Sekretariat bestående af en chef (fra Silkeborg) og en fuldtidssekretær</p>
Produkter:	<p>Hjemmeside</p> <p>Vandoplandsplaner for kvælstof og fosfor</p> <p>Udtalelser til staten, fælles pressemeddelelse</p> <p>Studieture</p> <p>Publikation: Viden om Gudenåen</p> <p>Skriv om sejlads</p> <p>Orienteres løbene om arbejdet med fællesregulativ og en fælles vandløbsmodel</p>
Finansiering:	<p>Finansieres af medlemskommunerne baseret på fordelingsnøgle efter km. vandløb.</p> <p>Projekter som ikke vedrører alle kommunerne finansieres af de involverede parter. F.eks. er en varslings- og vandstandsmodel finansieret af Viborg, Favrskov og Silkeborg kommuner. I strækningen gennem de tre kommuner har der været et stort problem med oversvømmelse, opstrøms Silkeborg har problemerne været mindre. Derfor har kommunerne i den del af Gudenå-systemet ikke haft samme behov for vandløbsmodel.</p>

	<p>Samlet vandløbsmodel sættes nu op, det er et delprojekt i C2C CC, som gennem ekstern finansiering kan udvide modellen til at dække formodede fremtidige behov.</p>
Udfordringer	<p>Hvornår skal noget op på politisk niveau og hvornår kan det besluttes administrativt kan give anledning til diskussioner. De har ikke en reel magt og det kan virke politisk frustrerende. Er meget afhængig af at det er nogen der vil det, er engageret i det og ved noget om det.</p>

Harrestrup Å	
Årsag:	Oversvømmelserne ved skybruddet i 2011 fik overborgmesteren til at samle de øvrige borgmestre i oplandet og genetablere Harrestrup Å samarbejdet, med henblik på sammen at sikre mod skadevoldende oversvømmelser i hele oplandet.
Parter:	Albertslund, Ballerup, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Rødovre, Frederiksberg, København, Brøndby kommuner HOFOR, Novafos, Frederiksberg Forsyning og Glostrup Forsyning.
Oversvømmelser:	I hovedstadsområdet i skybruddet i 2011 Skadespris 6 mia.
Vandløbssystemet	Starter i Harrestrup Mose og løber øst og syd på via Damhussøen mod Kalveboderne. I den øverste del er det grønne arealer, nederst ligger åen meget bynært
Formål:	Få skabt et overblik over hvor vandet kommer fra og hvor det skaber oversvømmer Planlægge for en række delløsninger, der til sammen kan håndtere en 100-årshændelse om 30 år, uden at der sker skadevoldende oversvømmelser, samtidig med at kommunerne kan udnytte systemet til at aflede deres regnvand. Stort fokus på at anlæggene skal have en rekreativ værdi, da det er grønne områder der omdannes. En fælles styringsstrategi til intelligent håndtering af vandet. Løsningen går ud på at tilbageholde vandet i overfladeløsninger, styre afledningen for at sikre at der er frit udløb til Kalveboderne
Organisering:	Borgmestermøder og direktørmøder ved udgangen af hver projektfase Styregruppe bestående af afsnitsledere hos alle parter Teknikergruppe med repræsentanter fra hver part Ad hoc arbejdsgrupper (udledningstilladelser, modningsprojekter, fællesregulativ) Hofor er projektsekretariat sammen med den valgte rådgiver. Sikrer fremdrift og organisering. Samarbejdet bygger på åbenhed, ærlighed og tillid. Man kommer som man er og der arbejdes fremad – man skal ikke tilpasse systemer for at være med. Alle beslutninger skal godkendes af alle parter også, man kan ikke blive tvunget til noget man ikke vil.
Produkter:	Aftaletillæg og bilag der beskriver samarbejdet, organisering, fordelingsnøgle, fælles retningslinjer for udledningstilladelser Kapacitetsplan2018 og tilhørende rækkefølgeplan frem mod 2048 Trekoblet vandløbsmodel (vandløb, afløb og terræn) Projekthåndbog, der skal sikre ensartet arbejde i de enkelte delprojekter De første pilotprojekter går i jorden vinteren 2020

<p>Finansiering:</p>	<p>100 % forsyningsfinansieret – ift. kapacitet Kommunerne finansierer evt. rekreative elementer. Samlet løsning 2,2 mia. over 20 år. Betales over taksterne. Alle oversvømmelsesarealer er kommunalt ejet, så der er ikke udgifter til erstatninger. Kommunerne stiller arealer til rådighed for forsyningerne og sørger for arealreservationer.</p>
<p>Udfordringer</p>	<p>Mange parter – mange dagsordner Ting tager tid, det tager tid at blive enige og få skabt en fælles forståelse. Kompliceret system – kompliceret teknik Ikke kendte løsninger, mange nye tanker Lovgivningsmæssige udfordringer ift. et vandløbssystem, der modtager store mængder regnvand. Forsyningselskaberne tog som projektsekretariat afsæt i bestemmelser knyttet til vandsektorloven, der ikke har vandløb som genstandsområde. Aktuelt arbejdes med afsæt i vandløbsloven.</p>

Karlstrup Mose	
Årsag:	<p>Projektet startede som et restaureringsprojekt og et grønt partnerskab om et grønt område.</p> <p>Synergier har vist sig ift. at kunne håndtere klimaregnvand</p> <p>Et klimatilpasningsprojekt, der skal give naturværdi til et område, føre vand til en tørlagt mose og give fisk i åen.</p>
Parter:	<p>Greve og Solrød Kommune</p> <p>KLAR forsyning (tidl. Solrød og Greve forsyning)</p>
Oversvømmelser:	<p>Boligområder har været udsat for oversvømmelser. Kan være med til at modvirke det i fremtiden samtidig med at naturkvaliteten og de rekreative værdier forbedres.</p>
Vandløbssystemet	<p>Fem mindre vandløb der via Karlstrup Mosebæk har udløb ved Solrød Strand er omlagt og ændret.</p>
Formål:	<p>Kommunerne har startet det i 2005 for at få vand til mosen og restaurere en række mindre vandløb.</p> <p>Forsyningen kunne se muligheden for at dimensionere åen, så den kan håndtere en fremtidig klimaregn, men at den gør det, så det bliver så naturligt som muligt.</p>
Organisering:	<p>Projektgruppe bestående af Greve og Solrød kommuner og KLAR forsyning</p>
Produkter:	<p>Der er etableret et nyt rekreativt naturområde med synergi ift. forsinkelse og rensning af regnvand.</p>
Finansiering:	<p>Kommunerne har betalt 2 millioner hver til rådgivere og undersøgelser.</p> <p>Forsyningen har betalt 20-21 millioner for modellen og bassiner til at forsinke vandet – hele mosen er et bassin.</p> <p>Grønt partnerskab og kommunerne har etableret stier, ridestier, fugletårn mm.</p> <p>Hele arealet er kommunalt ejet, så der har ikke været kompensationer.</p>
Udfordringer	<p>Det har taget lang tid</p> <p>Fredninger der skulle dispenseres for</p> <p>Tror ikke det kunne lade sig gøre med de regler der er i dag.</p>

Limfjordsrådet	
Årsag:	Etableret i 1973 for at følge fjordens miljøtilstand, herunder effekten af de tiltag, der blev gennemført. Efter kommunalreformen blev samarbejdet reetableret i den form som det har i dag.
Parter:	18 kommuner med opland til Limfjorden: Brønderslev, Herning, Hjørring, Holstebro, Ikast-Brande, Jammerbugt, Lemvig, Morsø, Rebild, Skive, Struer, Thisted, Vesthimmerland, Viborg, Randers, Mariagerfjord samt Aalborg. Medlem er desuden Frederikshavn Kommune, der ikke har opland til Limfjorden.
Oversvømmelser:	Har ikke hidtil været et fokuspunkt, men er på vej til at blive det.
Vandløbssystemet	Alle vandløb, der har udløb i Limfjorden. Karup Å og Ryå er blandt de største.
Formål:	Det er Limfjordsrådets formål, at understøtte forbedringer af Limfjordens miljøtilstand ved at koordinere og sikre samarbejdet mellem kommunerne således, at tiltag til reduktion af belastningen på Limfjorden bliver identificeret og håndteret i fællesskabet til gavn for naturen og alle dem, der færdes i den. Et særligt fokusemne er implementeringen af vandrammedirektivet samt Natura 2000, herunder udredning af mulige tiltag til opfyldelse af miljømålene samt en koordinering af Limfjordskommunernes handleplaner. Limfjordsrådet fungerer som vandoplandsstyre-gruppe (VOS).
Organisering:	1-2 politiske medlemmer fra hver kommune – typisk formanden for det tekniske udvalg Det politiske forum understøttes af en embedsmandsgruppe og et fælles sekretariat. Embedsmandsgruppen udgøres af chefer fra de deltagende kommuner eller tilsvarende repræsentanter med beslutningskompetence. Sekretariatet er fysisk placeret i Aalborg, der er ansat 10 medarbejdere.
Produkter:	Hjemmeside Vandoplandsplaner for kvælstof og fosfor Koordinerer kommunalt arbejde med vandløb i vandplanerne og vandråd i den forbindelse Udtalelser til staten, fælles pressemeddelelse Studieture Projekter i oplandet
Finansiering:	Limfjordsrådet finansieres via medlemsbidrag, der består af to dele: Et årligt grundbidrag pr. km ² oplandsareal til Limfjorden for de deltagende kommuner, OG et årligt mellem medlemskommunerne ligeligt fordelt bidrag til drift, der vurderes at være til lige gavn for alle medlemmer uanset oplandsareal.
Udfordringer	

Lille Vejle Å	
Årsag:	Oversvømmelse af Greve Rådhus
Parter:	Høje Taastrup, Greve, Ishøj kommuner Høje Taastrup Kloak, KLAR forsyning, Ishøj Forsyning De tre kommuner og forsyninger er gået sammen om Lille vejle Å samarbejdet, men der er ikke samarbejde mellem forsyningerne.
Oversvømmelser:	Oversvømmelse af Greve rådhus og boligområder
Vandløbssystemet	Lille Vejle Å er et meget lille vandløb, men bynært, med en del industri og en del beboelse, men også grønne arealer.
Formål:	At skabe en overordnet model for vandløbet. Det har vist sig at være udfordrende at få de rigtige målinger og hele modelarbejdet bagefter med opland, bassiner og udledninger. Startede i 2016 – er stadig i fase 1, afklaringsfasen
Organisering:	Styregruppe Arbejdsgruppe bestående af kommuner og forsyninger
Produkter:	Opstartsworkshop, afdækning af planforhold, Opmåling af bygværker, broer og udløb og bassiner Kommuner har besluttet at koordinere udledningstilladelser
Finansiering:	Deles mellem parterne, men forsyningerne bærer en stor del af det, da de har brug for åen til at lede vand ud til. En del af de omkringliggende arealer til åen er kommunalt ejet, så det er måske ikke så nødvendigt at inddrage folk, når det er kommunale arealer. Kan blive en udfordring hvis kommunen ønsker at sælge grunde til byudvikling.
Udfordringer	Teknikken har været svært at få i gang. Ligger hos forsyningerne. Kan modellerne beskrive det godt nok. Hvornår er nok nok?

Ryå samarbejdet	
Årsag:	Store arealer omkring Ryå ligger ofte under vand, lodsejere har gennem længere tid efterspurgt bedre afvanding. De lave arealer er brugbare til vådområdeprojekter. Mulighed for at gennemføre <u>helhedsplanlægning</u> bød sig med Interreg Water CoGovernance projektet, der handler om samskabelse og synergi.
Parter:	Jammerbugt og Brønderslev kommuner Limfjordsrådet og SEGES Limfjordsrådet er nedsat for at understøtte Limfjordens miljøtilstand ved at sikre og koordinere samarbejdet mellem limfjordskommunerne
Oversvømmelser:	Gentagne oversvømmelse af store arealer landbrugsland
Vandløbssystemet	Udspringer ved Jyske ås og løber via Aabybro og ud i Limfjorden. Arealanvendelsen er primært landbrug.
Formål:	Skabe fælles viden om åen, inddrage interessenter og lodsejere i arbejde med at håndtere vandet.
Organisering:	Kommunerne er projektejere på helhedsplanlægningen. Styregruppe består af 2 politikere fra kommunerne Projektgruppe – embedsmænd fra kommunerne, SEGES og Limfjordsrådet Arbejdsgruppe består af interessenter Lokal gruppe omkring de konkrete projekter, koblet til arbejde med vådområder hvor de relevante deltagere er med. Har inddraget lokalforeninger fx idræt
Produkter:	<p><u>Fra tidligere afvandingsfokus:</u> Kommunerne har fået sat en dynamisk vandløbsmodel op for Ryå og opland. På lodsejermøder er mulige løsningsmodeller diskuteret (uddybning af åen, dobbeltprofil m.m.). Kommunalpolitikere valgte på det grundlag syv løsningsforslag, som blev beregnet i modellen. Ingen af forslagene gav tilfredsstillende sikkerhed for lodsejerne. De to kommuner har udvidet vedligeholdelsespraksis ved at slå brink-vegetationen. Det løser ikke problemerne, men giver en lidt hurtigere tilbagestrømning af det vand, der er løbet ind på marken.</p> <p><u>Fra tidligere arbejde med vådområdeprojekter:</u> Kommunerne har tidligere afdækket store projektmuligheder for vådområder med henblik på reduktion af nitratudvaskning til Limfjorden, men det var der ikke opbakning til blandt lodsejere.</p> <p><u>Helhedsplanlægning:</u> Basisanalyse om naturindholdet, fritidsinteresser, CO₂ lavbundsområder mm. Fokus på at skabe fælles fakta Fokus på synergi – økosystem services Gennemført forundersøgelse til to nye vådområdeprojekter, nu er lodsejeropbakningen betydelig. I det ene projekt starter jordfordeling op i uge 38, 2019. Det andet projekt afventer tilsagn fra nationale midler til vådområdeprojekter.</p>
Finansiering:	Interreg Water Co-Governance betaler 50 %, kommunerne betaler 50 % Kommunerne har hver betalt 1 million for at få lavet en model.

Udfordringer

Det har været uklart hvad grupperne har af beføjelser, fokus har været på at sikre koordinering, beskrive det og bruge det i praksis. Behov for klar og transparent mødeledelse.
Forskellige kommuner har forskellig tradition for hvem, der gør hvad.

Storå-samarbejdet	
Årsag:	<p>Startede i 2013, politisk og embedsmandsfokus på behov for samarbejde efter oversvømmelse i København og kommunale klimatilpasningsplaner.</p> <p>Oversvømmelser i Holstebro hvert 7 år.</p> <p>Synes det var en god ide at arbejde sammen og udveksle ideer.</p>
Parter:	<p>3 kommuner, Holstebro, Herning og Ikast</p> <p>Vestforsyning, Herning Vand og Energi-Ikast</p>
Oversvømmelser:	<p>December 2015 – oversvømmelse i Holstebro by og i Holstebro musikhus</p> <p>Oversvømmelser omkring et hotel man har bygget over Storåen – det giver problemer.</p> <p>Landbrugsarealer på vej mod Nissum Fjord oversvømmes, men det lever man med.</p> <p>Det går oftest galt om vinteren når det regner og jorden er frossen eller der er afsmeltning</p>
Vandløbssystemet	<p>Vandet starter ved Ikast, løber gennem Herning og Holstebro midtby og videre vestpå med udløb i Nissum Fjord.</p> <p>Løber gennem en vandkrafts sø</p> <p>Mellem Holstebro og Nissum fjord er der ingen problemer.</p> <p>Der er en sluse ved Thorsminde, der beskytter mod opstuvende havvand.</p>
Formål:	<p>Finde fælles løsninger på oversvømmelserne i Holstebro.</p>
Organisering:	<p>Storå-samarbejdet består af deltagere fra de tre kommuners politiske udvalg, forsyningerne og kommunerne.</p> <p>Drevet af embedsmænd – et fra hver kommune, de meldte tilbage til hver KB</p>
Produkter:	<p>Fælles besøg i alle tre kommuner</p> <p>Film om vandløbet og hvorfor det ikke kan graves dybere og bredere</p> <p>Net af vandstandsmålere og et varslingssystem</p> <p>Har regnet på at med alle muligheder. Det giver ikke nok.</p> <p>Løsningen er en dæmning</p>
Finansiering:	<p>Storå projektet har været med i C2C CC for at finde fælles løsninger til at undgå oversvømmelserne.</p>
Udfordringer	<p>Da man havde fundet ud af at med alle muligheder for tilbageholdelse i oplandet, mangler man stadig plads til 2 mio. m³ vand.</p> <p>Den eneste løsning er en dæmning ved motorvejen der bremser vandet og lader det stuve op i å-dalen, blev man enige om at det var et Holstebro problem og så gik samarbejdet i dvale.</p> <p>Interne faglige uenigheder mellem den tørre og den våde natur.</p>

Usserød Å Samarbejdet	
Årsag:	<p>Usserød Å gik efter kraftigt regnskyl over sine bredder for anden gang i august 2010. En række boliger blev oversvømmet. Derfor kom der fokus på at når - ikke hvis - en tilsvarende hændelse skete igen, måtte de tre kommuner være bedre forberedt. Det var samtidig også startskuddet til det krævede et tæt, tværkommunalt samarbejde om klimatilpasning.</p> <p>Det var en af de første gange klimadagsordenen ramte => Borgmesteren var ude og tale med folk. Der var stor politisk bevågenhed og der var ligeledes interesse fra miljøministeren</p>
Parter:	Rudersdal, Usserød og Fredensborg Kommuner. Kommunernes forsyninger Fredensborg Forsyning ApS, Novafos (Tidl. Hørsholm Vand og Forsyningen Allerød Rudersdal)
Oversvømmelser	Hørsholm, Kokkedal og Fredensborg Først i 2007 og senere i 2010
Vandløbssystemet	Udspringer i Sjælsø i Rudersdal og løber ud i Øresund i Fredensborg. Fredensborg ligger sidst i systemet, men kan ikke løse det selv, da der kommer vand fra de opstrøms områder Arealanvendelsen er både by og land
Formål:	<u>Primære:</u> Løse problemer med oversvømmelser <u>Sekundære:</u> skabe nye områder, designe multifunktionelle løsninger.
Organisering:	Fællesskab mellem de tre borgmestre, Styregruppe med ledere, Arbejdsgruppe med medarbejdere, Projektleder ansat til at styre projektet.
Produkter:	Hjemmeside med værktøjskasse Politisk vision 2011; "7-punkts visionen" Vandløbsmodel Varslingssystem Beredskabsplan
Finansiering:	EU-LIFE midler, fordelingsnøgle mellem kommuner 40/40/20
Udfordringer	Da EU-midlerne løb ud, gav man afkald på nogen af de rekreative elementer og der kom mest fokus på klimatilpasningen. Svært at navigere i hvad hvilken part – kommune eller forsyning - skal betale Viden til udvalget er vigtig – det er forvaltningens opgave at holde gang i engagement og viden, når der er udskiftning i udvalg.

Værebros Å samarbejdet	
Årsag	Store landområder i Egedal står under vand, pga. meget lille fald de sidste 20 km før Roskilde fjord og landskabssætninger. Klikovand, Region Hovedstaden og Dansk Byplanlaboratoriet startede et arbejde op med at kigge på et vandløbssystem ift. barrierer, teknik og planer.
Parter	Herlev, Gladsaxe, Furesø, Ballerup, Egedal, Frederikssund og Roskilde Kommuner Hofor, Novafos og FORS
Oversvømmelser	Store områder i ådalen står under vand i vinterhalvåret. Stormflodshændelser ved Jyllinge Nordmark presser vandet op i åen.
Vandløbssystemet	Starter i Herlev, Gladsaxe, Ballerup og Furesø. Ved indløbet til Egedal ligger vandløbet i kote 5 moh – 20 km fra havet.
Organisering	Projektorganiseringen er under opbygning. Har ophæng i § 17 stk. 4 udvalget i Egedal Kommune med inddragelse af politikere fra øvrige kommuner En chefgruppe Teknikergruppe med repræsentanter fra hver kommune og forsyninger
Produkter	Teknikergruppen koordinerer vandløbsvedligeholdet og der er udarbejdet et fællesregulativ En samlet overblik over eksisterende data Oplandsanalyse Oversigt over planer i oplandskommuner
Finansiering	Ikke på plads Kun 4 % af oplandet er befæstet, så forsyningerne har en meget lille andel.
Udfordringer	Manglende konkret viden Meget opfattet viden, skeletter i skabet Meget aktive interessenter Hvor skal pengene komme fra?